सहामाही ,, २ ,, ,, ४८
साल अखेर ,, ७ ,, ,, १८८
किरकोळ अंकास.........................८२

Six monthly.......... 3 ,, 8 as
single copy........................... 4 as

नोटिशी बद्दल
१० ओळीचे आंत रु १
पुढें दर ओळीस ०१०६
दुसरे खेपेस ०१

Advertisements
Below 10 lines......2Rs
Per line over 10......4as
Repetition per line...3as

वऱ्हाडसमाचार.

THE BERAR SAMACHAR.

VOL XIX AKOLA MONDAY JULY 13 1885 NO 27

पुस्तक १९ अकोला सोमवार तारीख १३ माहे जुलै सन १८८५ इ० अंक २७

PHOTOGRAPHS! PHOTO GRAPHS!!

IMPORTED direct from the Continent. Artistic Studies from Life, Classical and Mythological undraped Figures, Statuary, Sacred and Secular Photographs, Portraits of Celebrities, Pretty Women, English and French Actresses. Selections sent out on approval on receipt of deposit of 10s. and upwards. Price Lists and complete Catalogues post free. Address, Continental Novelty Co., 106, Strand, London, England. The Trade supplied.

पक्षकार लोकास फार उपयोगी माहिती.

रा० रा० रामचंद्र दाजी नगरकर बी.ए एल. एल. बी. मुंबई हायकोर्टाचे वकील, हे सध्यां वऱ्हाडांत आले आहेत. हे मोठ्या घराण्यांतील असून हुषार, व अनुभवशीर आहेत. याचे हापीस वऱ्हाडसमाचार छापखान्याशेजारी काळे मारुती जवळ आहे. वऱ्हाडांतील लोकांनीं इकडे अवश्य लक्ष द्यावें अशी आमची त्यांस सूचना आहे.

तारीख ९ माहे दिसेंबर सन १८८४ } पत्रकर्ते

ग्रेट इंडियन पेनिन सुला रेलवे.

जाहिर खबर
खामगांव स्टेट रेलवेवरील उतारूंच्या गाड्या.

बुधवार तारीख १ जुलईपासून पुढें दुसरी जाहिरात देण्यांत येईपर्यंत खामगांव स्टेट रेलवे वर हल्लीं दोन गाड्या जातात ह्या बद्दल फक्त एक गाडी खाली लिहिल्या प्रमाणें दररोज जाईल.

सकाळीं	सकाळीं
खामगांवांहून निघेल ८.४९	जलमांहून निघेल १०.१९
जलम येथें पोंचेल ९.३०	खामगांवास पोंचेल ११.०

हेनरी कांडर.
जनरल ट्राफिक म्यानेजर.
मुंबई तारीख २७ जून १८८५इ.

बातमीचें पत्र.

मूर्तिजापूर ता.९-७-८५ इ.

पर्जन्य नाहीं. उन्हाळ्या प्रमाणें ऊन्ह तापतें. मधून मधून अभ्रें येऊन आकाश व्याप्त होतें, इतक्यांत पवन महाराजांची स्वारी येऊन आकाश निर्मळ होतें. मिस्तर रामराव गोविंद यांनीं ता. १ मजकूर पासून पेनशन घेतल्यामुळें, त्यांचे जागीं तूर्त काम पहाण्या करितां म्हणून मिस्तर अलिमुद्दीन साहेब आव्हाची यांची नेमणूक झाली. परंतु ते आजारी असल्यामुळें येथील तहसीलदार मिस्तर डोराबजी भाई यांस चार्ज देऊन जाण्याविषयीं हुकूम झाला. त्या प्रमाणें ता. १ मजकुरीं मि. रामराव गोविंद यांणीं चार्ज दिला. नंतर गावांतील बडी बडी मंडळी त्यास मेजवानी करिता व पानसुपारीं करिता बोलावूं लागली. परंतु त्यांनीं येण्याचें नाकारिलें. शेवटीं येथील हेडमास्तर यांणीं त्यास शाळेंत पानसुपारी करिता बोलाविलें वरून शनिवारीं संध्याकाळीं येण्याचें त्यांनीं कबूल केलें. शाळेची इमारत जरी वाईट आहे तरी बिछाईत खुर्च्या, इत्यादिकांनीं जागेस चांगलीच शोभा आली होती. मंडळीस आमंत्रण चिठ्या गेल्या होत्या. त्याप्रमाणें उभयतां कचेऱ्यांतील लोक, व्यापारी व गांवांतील सर्व संभावित लोक असे सरासरी ३००।४०० लोक जमले होते. मि. रामराव गोविंद अध्यक्ष स्थानीं बसल्यावर हेडमास्तर यांणीं त्यांच्या आंगच्या स्वाभाविक गुणाचें वर्णन केलें. ते म्हणाले-"भाऊ साहेबांचा स्वभाव अत्यंत निर्लोभ, निष्कपट, आणि सरळ आहे. यांच्या निस्पृहतेची तारीफ करावी तितकी थोडी आहे. लोकाचें जेणें करून नुकसान निघणार नाहीं असे विषयीं हे नेहमीं जपत असत. तसेंच हे थोर मनाचे आहेत, हलक्या कानाचे नाहींत. ही मूर्तिजापूरची वस्ती पहिल्या पासून तंटेखोर म्हणून नावाजलेली, अशी असतां, यांणीं आज ७।८ वर्षें बिनबोभाट कामकेलें हें त्यास मोठेंच भूषण होय. यांणीं एकंदर आज ३२ वर्षें सरकारची नोकरी मोठ्या इभ्रतीनें करून पेनशन मिळविलें." नंतर भाऊ साहेब यांणीं याजवर थोडेंसें सुरस भाषण केलें. नंतर गेल्या वार्षिक परीक्षें संबंधीं बक्षिसें वांटण्याचीं राहिलीं होतीं, तीं वांटलीं आणि पान सुपारी, अत्तर गुलाब, हार तुरे इत्यादि होऊन सभा विसर्जन झाली.

भाऊ साहेब आपल्या सर्व खटल्या सह रविवारचे दोन प्रहरचे गाडीनें उमरावतीस गेले. समागमें हेडमास्तर, सर्व वकील व कचेरींतील कांहीं मंडळी उमरावती पर्यंत पोंचविण्या करितां गेली होती. यांचे दोन चिरंजीव उमरावती हायस्कुलांत शिकत आहेत व धाकटा येथील शाळेंत होता, तो आतां उमरावतीच्या इं.म. शाळेंत जाईल. यांच्या विद्येकरितां त्यांस कांहीं दिवस उमरावतीस राहावयाचें आहे. कळावें.

खेड्यांतील शिक्षकानें लोक प्रेम कसें संपादावें?

(लिहून आलेला मजकूर)
(मागील अंकावरून चालू)

शिक्षकानें शाळेच्या वेळांत दुसरे लोकांशीं फारसें बोलूं नये, असा नियम केला, तर तो खेड्यापाड्यांत चालणार नाहीं, व खेड्यांतील अडाणी लोकांशीं शिक्षकानें बोलूं त्यांस खुष टेविलेंच पाहिजे; नाहींतर त्यांस राग येऊन ते कधींच शाळेंत येणार नाहींत; असा कित्येक मास्तर आक्षेप घेतेल. त्यास मी असें सुचवितों कीं, ते लोक शाळेंत आले म्हणजे बांकावर किंवा बिच्छाइतीवर त्यांस बसावयास सांगून एक सारखे शिक्षणाचें काम अगदीं सोप्या शद्बांनीं चालवावें. असें करितांना त्या परक्या मनुष्याशीं अगदीं न बोलल, तरी त्याचें मन शिक्षक काय शिकवीत आहे इकडे लागून कठिण कठीण विषयावर देखील लहान लहान मुलें पटापट उत्तरें देत आहेत, त्यांस जें समजत नाहीं, तें शिक्षक त्यांस मोठ्या श्रमानें समजून देत आहे, व मुलांचें मन शिक्षकाकडे लागलें आहे, असें पाहून तो मनुष्य प्रसन्न होईल आणि फुरसती अंतीं शाळेंत घटकाभर जाऊन बसावें असें त्यास वाटूं लागेल.

एखाद्या शिक्षकाची एखाद्या नवीन गांवीं नेमणूक झाली म्हणजे त्यानें प्रथम स्कूल कमेटीची भेट घेऊन, ते आले तर त्यांस समागमें घेऊन शाळेचा चार्ज घ्यावा. नंतर कांहीं दिवस पर्यंत, त्या शाळेच्या ज्या जुन्या वहिवाटी (बऱ्या अथवा वाईट) असतील, त्यांपैकीं पदरची फी भरणें किंवा इंग्रजी पैशांवाचून इतर पैसे फी मध्यें घेणें या दोन खेरीज करून बाकीच्या वहिवाटीं प्रमाणें शाळा चालवावी. शाळे संबंधीं जें काम ज्याकडे सोंपलेलें असेल ते तसेंच त्यांच्याकडे ठेवावें व फक्त आपल्या कडे जो वर्ग असेल, त्याचें काम आपल्या हेतू प्रमाणें हळु हळु करावें. शाळेच्या जुन्या वहिवाटींत फेरफार करणें तो फार सावधगिरीनें व धिमेपणानें केला पाहिजे. एकदम घाई करून कदाचित् हाताखालच्या लोकांमध्यें व गांवांतील लोकांमध्यें अस्वस्थता उत्पन्न होईल, ती न होऊं देण्याविषयीं जपावें.

मुलांच्या फीच्या संबंधानें जें वर लिहिलें आहे, त्याजवर कोणी असा प्रश्न करितील कीं, जर जुने पैसे न द्यावे किंवा पदरची फी न भरावी तर शाळेंतील मुलांचीं नांवें पटावरून काढावीं लागतील, आणि संख्या कमी होईल. तसेच गांवांतील लोकांच्या पूर्वींच्या वाईट सवईमुळें नवीन मास्तर लोकांस आवडेनासा होईल. हें सर्वांशीं खरें आहे आणि अशा स्थितींत नवीन मास्तरास मोठी पंचाईत पडेल. परंतु अशा प्रसंगीं नवीन मास्तराच्या आंगीं मी वर सांगितल्या प्रमाणें दृढनिश्चय आणि सहन शीलता हे गुण असले तर ह्या संकटांतून तो पार पडेल. जर त्यानें महिन्याच्या आरंभीं निदान १०।१२ तारखेचे आत आपल्या शाळेचा चार्ज घेतला असेल, तर त्या दिवसा पासून तो फी आणण्या विषयीं तगादा करील. ज्या मुलांस फी न देण्याची अथवा जुने पैसे देण्याची संवय असेल त्यांच्या पालकांस बोलावून आणून त्यांस उपदेश करील आणि हर प्रयत्नानें आजपासून फी वसूल करील. "या थोड्यांची फी वसूल होणार नाहीं, त्यांचीं नांवें पटावरून काढण्यास अगदीं मागें पुढें पाहूं नये. अशा रीतीनें प्रथमतः कदाचित मुलें कमी होण्याचा व मास्तर अप्रिय होण्याचा संभव आहे. परंतु पुढील परिणामाकडे दृष्टि दिली म्हणजे नांवें काढणें हेंच श्रेयस्कर आहे असें वाटेल. मुलांस कडक शिक्षा न करितां गोडीगुलाबीनें व काळजीनें आणि वक्तशीर शाळेंत येऊन जो शिक्षण देईल, त्याला मुलें स्वभावतः च खुष असतात व एकदां त्यांचें प्रेम शिक्षकाचे ठिकाणीं जडलें, म्हणजे मग शिक्षकानें प्रसंगानुसार थोडें बहुत मारिलें, तरी तीं नाराज न होतां फी वगैरे वक्तशीर आणून देतात. हे मी कागदीं घोडे नाचवितों असें कोणीं समजूनये, कांकीं मी आपल्या स्वतःच्या अनुभवावरून वर लिहिले प्रमाणें अजमावून पाहिलें आहे. मला जो अनुभव आहे त्याची हकीकत थोडक्यांत वाचकांपुढें ठेवितों.

पुढें चालेल.

वऱ्हाडसमाचार

मित्ती आषाढ शुद्ध १ शके १८०७.

संक्षेपाची एक अमोल्य युक्ती.

संक्षेपाची एक अमूल्य नवीनयुक्ति आमच्या नुकतीच पाहाण्यांत आली आहे. तिची तारीफ करावी तितकी थोडीच असें आम्हांस वाटतें. आज तागायत सहस्रावधि वर्षां पासून वय्याकरणी, गणिती व नैय्यायिक संक्षिप्त रीतीनें नियमकरण्याचे खटपटींत आपलीं डोकीं व्यर्थ पिकवीत असल्याचें पाहून आम्हांस त्यांची दया येते व इतके श्रमकरूनही त्यांस तो युक्ति सांपडली नाहीं. यावरून ते सर्व शतमूर्ख बुद्धिहीन समजले पाहिजेत. सहस्रावधि पुरुष हजारों वर्षें ज्याकामासाठीं फुकट झटले तें कार्य येनाच्या एका फांट्यानें क्षणमात्रांत केल्याचें परिपूर्णश्रेय आमच्या येथील विद्या खात्यानें घेतलेलें ऐकून

their sex.

The case is widely different in European nations. Among them the whole strength of the family forces is used for the furtherance of the aims of its sons. What is to become of the daughters is a matter of quite secondary consideration. In Roman Catholic countries undowered or unmarried daughters find a home within the conventual establishments of the church. Here they lead lives which are protected and sanctified, but at the same time their existence is narrow and incomplete, and they are debarred from a woman's natural heritage and highest happiness-the love of a husband and the joy of motherhood. No "seclusion" from which the "Hindu Lady" suffers can be more complete than their, while the "study and mental cultivation" so rightly valued by her are in their case supplanted by an incessant round of monotonous and often menial occupations.

The condition of women in Protestant countries, and notably in England, is still more unsatisfactory. Roman Catholic peoples make some sort of provision-if a very imperfect one-for their women; Protestant communities none whatever. In the highest ranks of our society the daughters of the house must take the chance of marrying, whosoever will receive them, on the merits of their beauty or their birth alone. Men belonging to their own class are from the nature of our social arrangments often quite unable to marry a penniless wife, and the girl is forbiden by social custom to marry a man beneath her in rank, unless the obscurity of his position be enlightened by the possession of great wealth. Hence arises a whole class of educated, gently nurtured women, whose lives can only be described as failures, and who, as youth and beauty pass away, gradually sink into the dreary position of unwelcome dependants and joyless pensioners of their more fortunate relatives.

In lower grades things are no better. The boys *must* be started in life. As for the girls, their father hopes they will marry in due course; but, if not, what then? During their father's life-time they can share his home. When he dies, in nine cases out of ten there is nothing for them but a hand-to-hand struggle for life. There has been no money to spare for *their* education, and so an under-paid governessship in a family where nurse and not instructress is her real avocation, or standing twelve hours, daily behind the counter of a draper's shop are the alternatives from starvation which present themselves to thousands upon thousands of helpless women in England. Lower again it is the same story. Domestic service ending in the workhouse, or factory work, too often leading to a life of shame and a death of misery; these are the things which our advanced civilization provides for a vast army of its daughters.

So much for the unmarried women of our people. Now what about the wives? It can hardly be disputed that the happy wife of a good, honest, prosperous Englishman enjoys a position which-*pace* Max O'Rell-is not excelled by that of any woman on earth. But the vast majority of our wives are those of men who have to work hard for a small income, and the woman who is at once mother of a large family, and mistress of at most one servant, must and does perform the duties of nurse, cook, housekeeper, and seamstress united. If after a day of unceasing toil she can get a night's rest undisturbed by the care of an infant, so much the better for her; but the reverse is oftener the case. When and how can *she* pursue the mental cultivation which the "Hindu Lady" finds so necessary to her happiness.

Then as to freedom of choice in mature years. It is certainly no guarantee for either conjugal happiness or conjugal virtue, as a glance at the reports of our divorce or police courts will soon show. I think I have said enough to show the "Hindu Lady" that there are shadows, and dark ones too, in the brightness of the European social system. If European women are free, they are too often free only to starve. If all are allowed a choice in marriage, many never have a chance of marrying all their lives long.

If marriage is compulsory, it had surely better take place at a time when neither of the contracting parties has had time to form strong passions and independent ideas. If not compulsory it will always be avoided either for a great part, or the whole of their life, by a certain proportion of the men of a community, and such an avoidance must necessarily force a corresponding proportion of women into lives of celibacy, polygamy, or shame.

I have not a word to say in defence of enforced widowhood, and most earnestly hope that it may speedily be abolished. But reform must always come from within, and not from without, and in the matter of their social laws, Hindu women must do as their Western sisters have done-work out their own salvation. I must apologise to you, Sir, for troubling you with so many statements upon facts which must be perfectly familiar to you; but it is only by your favour that I can address the "Hindoo Lady," in whom and in whose cause I take the strong and affection ate interest which I feel in common with many another. English Lady.

Bombay, June 27.

We quote the following from the Times of India dated 9th July 1885

"In the list of successful candidate at the last "Final Examination of the Inns of Courts" we find the name o Mr. Edward Nundy L. R. C. P. and L. R. C. S. the son of a native missionary in the N. W. P. Mr. Nundy proceeded to England in 1870 to study medicine, and acted for some time as House Physician at the Brompton Hospital for Consumption, London. From there he was appointed to Colonial Surgeon, and was placed on the staff of Governor of Gold Coast Colony. While in the service he entered himself as a student of the Inns of Court, and has now passed the necessary examination."

Mr. Edward Nundy is a brother of Dr. George Nundy the Honorary Assistant Commissioner at Amraoti. We have heard from our native friends very avourable accounts of Dr. Nundy's work. owing to the late Mr. Bhim Rao's illness and death all his Cases up to Rs. 1500 besides Miscellaneous Cases had to be disposed of by Dr. Nundy, and we are glad to hear that by working from morning till late in the evening he has not allowed any arrears to remain. He seems to have a speeial liking for the Pleaders, as he says, that they have without any exception assisted him considerably in following the right procedure and taking a correct legal view of Cases.

पुस्तकांची वगैरे पोंच

बालविवाह, असंमतवैधव्य व सोलापूर येथील इंडियन फंडाचे प्रसिद्ध पत्र अशी स्या कर्त्याकडून आमच्याकडे आलीं आहे. त्यांचा आम्ही अभार पूर्वक स्वीकार करितो.

वऱ्हाड

पावसाने आगदींच डोळे वटारले होते परंतु गेले आटवड्यांत शुक्रवारीं रात्रीं अतिशय पाऊस पडला. हवेंतही गारवा आला असून आणखी ज्यास्त पाऊस पडण्याचीं चिन्हें दिसत आहेत. आकाश नेहमी आभ्राछादित असतें.

येथील जेलर मी. स्लेटर साहेब हे दुसरे लोकां जवळ असें बोललें कीं, "आकोला रिझर्व पोलीस चीफकानस्टेबल मी. प्रिस्टली ह्यांचेबायकोनें, माझा नवरा तंच्या भिलाचे पाटलागाकरितां पाठविला आहे परंतु त्यांस ह्या दरोडे खोराची फार भिती वाटते याकरितां त्याला (मी. प्रिस्टली) परत हेडकारटर्ला बोलवा असें येथील डि. सु. पोलीस मी. कंबरलेन याना लिहिलें आहे." हे बोलणें आगदीं खोटें व आत्रू जाण्या सारखे आहे असें वाटल्यावरून सदरहू चीफ का. साहेब फिर्याद करण्याच्या बेतांत होते इतक्यांत जेलर साहेबांनी मी. प्रिस्टली यांची लेखी माफी मागितली ह्यावरून फिर्याद करण्याचा बेत रहित केला असे समजतें.

रा. रा. रामराव गोविंद ए. आ. क. यांनीं पेनशन घेतल्यामुळें त्यांचे जागीं हैद्राबाद रेसिडेन्सी आफिसांतील क्लार्क मि. स्टांनली मेर यांस ए. आ. क. नेमिले. ते उमरावती येथें हजर होऊन त्यांची नेमणूक इलिचपूर जिल्ह्यात केल्याचे कळतें.

बुलढाणे येथील लो. फं. स. रा. रा. नारायण बाबाजी जोशी यांनीं पेनशन घेतल्या मुळें त्यांचे जागी इलिचपूर येथील लोकल फंड ओव्हर सियर रा. रा. गोपाळराव ढेरे यांना १५० रुपयावर लोकल फंड सुपर वायझर नेमिले. आज एक वर्षपावेतों तेथेंच काम करीत असलेले रा. रा. बळवंत गणेश देशपांडे ह्यानाच का कायम केलें नाहीं ते कळत नाहीं. ह्यांना आतां इलिचपूरास लोकल फंड ओव्हरसियर साहा माहिने पावेतों प्रोबेशनवर नेमणार असें आम्ही ऐकतो.

रा. रा. हरी रामचंद्र रोहणखेडकर यांनीं एक महिन्याची रजा घेतल्यामुळें पुन्हा मि. चिपळूणकर ह्यांनां हायस्कुलांत जावे लागले. ह्या अशा मास्तर लोकांच्या बारंवार बदल्या केल्या मुळें व मी. रोहण खेडकर ह्यांचें लक्ष तहशिलदारी मिळविण्याकडे लागल्यामुळें हायस्कुलांतील विद्यार्थ्यांचे आभ्यासाची बरीच हेळसांड होत आहे. त्यांकडे हेडमास्तर व डायरेक्टर साहेब लक्ष देतील अशी आम्ही आशा करितो.

तारीख ११ रोजीं रे० फुलर साहेब यांनीं "अनियमितपणा" या विषयावर व्याख्यान दिलें. श्रोतृसमाज बराच जमला होता. व्याख्यानकारांनीं बोलण्याचें भरांत बरेंच विषयांतर केलें. त्यामुळें श्रोतृसमाजाची बरीच निराशा झाली, पुढील शनवारीं हे गृहस्थ "अमेरिकेंतील सामाजिक स्थिती" या विषयांवर व्याख्यान देणार आहेत. त्या वेळेस तरी हे आपल्या येशूचें घोडें पुढें दडपणार नाहींत अशी आशा आहे.

कर्नल एच. सी. मेक्विस बुलढाणें जिल्हाचे डेपुटी कमिशनर यांस ता. २१ जून पासून तीन महिन्याची हक्काची रजा मिळाली.

मि. जी. एफ्. प्रिव्होस्ट जंगलखात्याचे डेपुटी कानसर व्हेटर यांस मेडिकल सरटिफिकटावरून अठरा महिन्याची मिळाली.

रेव्हेनु कमिशनर साहेब यांची स्वारी चालू महिन्याचे २० वे तारखेस येथें येणार असुन ते यारें महिना भर राहणार आहेत असें समजतें.

येथील युरोपियन क्लाब मध्यें आजकाल बरीच चळवळ चालू आहे. त्या संबंधानें ता. १८ शनिवार रोजीं त्याची सभा होणार आहे. त्या सभेस उमरावतीहून ही कांहीं लोक येणार आहेत.

आकोट येथील नायब तहशीलदार यांनीं तीन महिन्याची रजा घेतल्या मुळें त्यांचे जागेवर येथील मे. देविससाहेब आसि० कमिशनर यांचें शिरस्तेदार रा. रा. नारायण सखाराम यांस नेमिलें व त्यांचे शिरस्तेदारीचे जागेवर मे. डे. कमिशनर साहेब यांचे मराठी आफिसांतील रा० रा० पुरुषोत्तम व्यंकटेश यांस नेमिलें.

यवतमाळ १०।७।८५.

मृगनक्षत्र लागल्या पासून म्हणण्या सारखा पर्जन्य पडला नाहीं. कपाशी वगैरेचे पेरण्यांपुरता सरासरि पडतहोता. जनावरांस चारा बराच मिळूंलागला परंतु जंगलांत पाणी मिळण्याची मुष्कील असल्यामुळें जनावरांचे फारच हाल होतात. गेल्या आठवड्यात उन्हाळ्या पेक्षांही अधिक उष्णता भासत असून विहिरी, तलाव अगदीं अगदी आटून जाण्याच्या तयारींत होते. परंतु एकदोन दिवसापासून पावसाची चांगली सुरवात झाल्या मुळें पुष्कळ उमेद वाटत आहे.

येथील अत्यंत लोकप्रिय अ. क. मे. इलियट साहेब यांची गेल्याआठवड्यांत उमरावतीस बदली झाली. त्यांचे करितां ता० २ रोजीं पानसुपारीचा समारंभ येथील शाळागृहांत झाला. त्यावेळीं चालीप्रमाणें त्यांचा उत्तम सन्मान करून लोकांनीं आपली कृतज्ञता व प्रेमही प्रगट केलीं.

येथील रा. रा. जयराम गणेश वकील यांच्या एकुलत्या एक व सुस्वभावाचे व अल्प वयी चिरंजिवांस गेल्या आठवड्यांत विषमज्वराच्या आजारानें देवाज्ञा झाली. भाऊसाहेब यांचे उतार वयांत हा त्यास जबरदस्त धक्का बसला यांत संदेह नाहीं. मृताचे उभय पत्नींचे दुःखास पारावारच नाहीं.

माजी क्युरेटर मि. पांडुरंग दामोधर हल्लीं येथें आले आहेत व कांहीं स्वतंत्र उद्योग पाहण्याच्या विचारांत आहेत. यांच्या उद्योगास यश येवो असें मी इच्छितों.

आपला मित्र.

वर्तमानसार

इंग्लंडांतून जो माल हिंदुस्थानांत येतो तो तयार करण्यास इंग्लंडांत तीन लक्ष सत्तावन हजार माणसें गुंतलेलीं असतात.

विजेचे दिवे मासे धरण्याच्या कामास फार उपयोगीं पडतात, असें अनुभवास येत चालले आहे.

मुंबईचे माजी गव्हरनर सर फिटझरल्ड हे मरण पावले.

मद्रासच्या एका गोऱ्या इंजनेरानें पिस्तुलाच्या योगानें आत्महत्या करून घेतली.

ह्यू येथें ३०,००० आनामाईटस लोकांनीं फ्रेंच लोकांवर हल्ला केला परंतु त्यांचे १२०० लोक पडून त्यास मागें हटावें लागले. फ्रेंच लोकांनीं मदत लौकरच मागितली आहे असें समजतें.

च
आं
नेहमी
हातून
अपराध
पि अशा
ढोले खपसे
ठांगीवर
रशियन
तात की